

## Leder: Praksisforskningens mange dimensjoner

Henning Fjørtoft, Marit Honerød Hoveid,  
Sultana Ali Norozi og Ole Enge

I de siste årene har forskningen på praksis blomstret kraftig opp. En lang rekke teoretiske og metodologiske perspektiver blir anvendt i praksisorienterte studier av utdanning: Praksisforskeren David Nicolini (2013, s. 1–2) påpeker at det er en dramatisk vekst i analyser som bruker begreper som praksis, interaksjon, aktivitet og performativitet. Slike perspektiver, sier Nicolini, danner forbindelser mellom tradisjonelle dikotomier som teori/handling eller kropp/sinn. Samtidig påpeker han at det ikke finnes en enhetlig teori om praksis, og at vi snarere må forholde oss til et perspektivmangfold. Artiklene i dette nummeret av *Nordisk tidsskrift for utdanning og praksis* reflekterer dette mangfoldet.

Yngve Antonsen, Odd Arne Thunberg og Svein-Erik Andreassen drøfter FoU-arbeidets rolle i den nye norske femårige lærerutdanningen i artikkelen «Aksjonslæring som grunnlag for utvikling av lærerstudenters U-kompetanse i FoU-oppgaven». Forfatterne undersøker hvordan aksjonslæring i FoU-oppgaven kan bidra til lærerstudenters kompetanse i utviklingsarbeid. Med utgangspunkt i intervjudata og studentbesvarelser viser forfatterne hvordan arbeid med FoU-oppgaver bidro til å gi lærerstudentene kompetanse som de anvendte til å reflektere over og forbedre egen praksis. Studien viser imidlertid også at utdanningsinstitusjonen sendte studenter ut i praksis uten å ha forberedt praksislærerne på aksjonslæring og etablering av et lærende partnerskap.

Artikkelen til Kristoffersen et al. forteller om et ni måneders skoleprosjekt sammen med elever og ansatte. Prosjektet ble igangsatt i forbindelse med en samenslåing av tre skoler. Skolen hadde et flerkulturelt elevgrunnlag og ønsket å skape en opplevelse av et «vi» på tvers av kulturelle forskjeller. Fremgangsmåten i prosjektet

Henning Fjørtoft,  
Norges teknisk-  
naturvitenskapelige  
universitet NTNU,  
Norge, e-post:  
[henning.fjortoft@ntnu.no](mailto:henning.fjortoft@ntnu.no)

Marit Honerød Hoveid,  
Norges teknisk-  
naturvitenskapelige  
universitet NTNU,  
Norge, e-post: [marit.hoveid@ntnu.no](mailto:marit.hoveid@ntnu.no)

Sultana Ali Norozi,  
Norges teknisk-  
naturvitenskapelige  
universitet NTNU,  
Norge, e-post:  
[sultana.a.norozi@ntnu.no](mailto:sultana.a.norozi@ntnu.no)

Ole Enge,  
Norges teknisk-  
naturvitenskapelige  
universitet NTNU,  
Norge, e-post: [ole.enge@ntnu.no](mailto:ole.enge@ntnu.no)

blir beskrevet som a\r\tografi: en hybrid metodologi som binder sammen de tre posisjonene kunstner, forsker og pedagog. Kristoffersen et al. gir innblikk i en prosess som har involvert store deler av skolesamfunnet over tid, og beskriver arbeidet med å skape en sang og en musikkvideo som skolen identifiserer seg med.

I artikkelen «Lokalt læreplanarbeid med fagfornyelsen» har Kristin Støren undersøkt rammene og intensjonene for lokalt læreplanarbeid i sentrale styringsdokumenter for grunnutdanningen. Hensikten er å undersøke hvilke føringer revideringen av Kunnskapsløftet har for lokalt læreplanarbeid og hvordan nasjonale styringsdokumenter kan fungere som pedagogisk ressurs i slikt arbeid. Støren bruker tematisk dokumentanalyse for å finne svar på disse spørsmålene. Dokumentene som er analysert er statlige styringsdokumenter og tilhørende grunnlagsdokumenter om lokalt læreplanarbeid. Funnene viser at styringsdokumentene vier lite oppmerksomhet til lokalt læreplanarbeid og legger få føringer for hvordan et slikt arbeid kan gjøres. Det sies blant annet lite om hvordan skoler kan jobbe innovativt med lokale læreplaner og utvikle seg som lærende organisasjoner.

Artikkelen «Att förstå sexuella trakasserier – tre förklaringsmodeller och deras pedagogiska implikationer» av Liselotte Eek-Karlsson, Maria Hedlin og Ragnar Olsson presenterer et verktøy for å sortere resonnement om seksuell trakassering. Med utgangspunkt i to kvinnelige elevers fortellinger om erfaring med seksuell trakassering viser forfatterne hvordan verktøyet kan anvendes for å drøfte tre ulike forklaringsmodeller. Forfatterne viser at verktøyet kan avdekke hva slags antakelser som ligger til grunn for diskusjoner om seksuell trakassering. For eksempel kan seksuell trakassering forklares med både biologiske, kjønnsnøytrale og heteronormative perspektiver. Det pedagogiske arbeidet med å forhindre seksuell trakassering påvirkes av slike perspektiver. Et praktisk verktøy som kan skille mellom ulike resonnement er derfor av stor verdi.

Johanne Ur Sæbø diskuterer i sin artikkel «'Alle kan ikke være gud, alle sammen?' Dialogisk potensial i elevspørsmål og lærers respons» hvordan elevers spørsmål kan sette i gang utforskende dialoger. Studien undersøker en samtalesekvens som oppstod med utgangspunkt i et elevspørsmål i en KRLE-time på 7. trinn. Sæbø drøfter det dialogiske potensialet i elevspørsmålet, og hvilken betydning lærerens respons har. Hun finner at elevens spørsmål setter i spill faglig relevante perspektiver som potensielt kan åpne for utforskning av en autentisk problemstilling, men også at lærerens respons er problematisk.

En annen dimensjon av praksis er samspillet mellom skolen og andre læringsarenaer. Siv Merete Kjenes Arnesen, Andreas Reier Jensen, Grete Grindal Patil og Bente Berget beskriver i artikkelen «Gården som arena for tilpasset opplæring: Erfaringer med gård-skole-tilbud i et inkluderingsperspektiv» et forsøk på å tilby grunnskoleutdanning utenfor den tradisjonelle skolebygningen. Forfatterne intervjuet deltakere i et gård-skole-tilbud for å avdekke deres erfaringer. Deltakerne var både skoleansatte og gårdbrukere. Artikkelen viser hvordan et slikt tilbud kan bygge relasjoner som fører til samarbeid om meningsfylte oppgaver, og at disse oppgavene

kan tilpasses elevenes individuelle behov. Gård—skole-samarbeid kan også føres til nye vennskspsrelasjoner og opplevelse av tilhørighet for elevene. Slike programmer kan likevel forstås både som en inkludering og en segregering av elever med spesielle behov i utdanningssystemet.

Veksten i forskning på praksis medfører også at det er et stort behov for kanaler for slik forskning. Vårt tidsskrift har vært gjennom en endringsprosess over de siste årene for å nå vår ambisjon om å være et ledende nordisk tidsskrift for forskning på praksis i utdanningskontekster. Marit Honerød Hoveid har vært hovedredaktør gjennom denne perioden, og når hun nå takker for seg, setter hun synlige spor etter seg i tidsskriftet. Vi vil gjerne takke Marit for innsatsen hun har lagt ned og setter stor pris på at hun fortsetter som ordinært redaksjonsmedlem. Henning Fjørtoft tar over hovedredaktør og Eivind Kaspersen trer inn i en nyopprettet rolle som assisterende hovedredaktør.

God lesning!